

Raadio

Täielik Euroopa ringhäälingute saatekava 29. sept. — 5. oktoobrini 1935

Nr. 228 (33)

27. septembril 1935

V aastakäik

RINGHÄÄLING PÕÜRDELISE TÕUSUAJA LÄVEL

Suur elavus raadioturul. — Tänavu 8 kuu jooksul impordeeritud rohkem raadiotarbeid kui kogu möödunud aastal. — Kust ja kui palju me oma raadiokaupu ostame.

Meil valitseb juba möödunud aasta teisest poolest saadik, kus ringhääling läks riigi valdusesse, ringhäälingu alal rõõmustav elevus. Käesolev aasta näib aga kujunevat, kui kõik märgid ei peta, otse uueks pöördeliseks tõusuajaks.

Lugejad on võinud kogu aeg panna tähele ringhäälingu kuulajate arvu jõudsat kasvumist. Vastandina eelmistele aastatele ja teistele maadele ei suutnud seda kuigi palju pidurdada isegi suvekuud. Juba möödunud augustikuus, mis kuulus öieti veel surnud suvekuude hulka, tuli juurde üle 400 kuulaja. Palju suuremat kasvu on kogemuste järgi oodata eelolevat sügis- ja talikuudel.

Ühenduses kuulajate arvu kasvuga, aga ka rahva majandusliku olukorra üldise paranemisega, mis senistel kuulajatel võimaldab vanu vastuvõtjaid asendada uutega, on suurt elavust märgata ka raadioturul. Seda võis panna tähele juba möödunud aastal, eriti hoogsaks näib kujunevat raadioäri aga algaval hooajal.

Meil puudub kahjuks igasugune statistika kodumaa raadiotööstuse kohta. Küllalt selge pildi annab olukorrast aga ka meie raadiotarvete import, kuna see meil raadioturul etendab väga tähtsat osa.

Meil on läinud korda Eesti raadiotarvete impordi kohta saada väga huvitavaid, üldsusele seni tundmata andmeid, mis igakülgselt valgustavad meie raadiokaubanduse arengut.

Möödunud 1934. a. veeti meil raadiotarbeid sisse 24.570 kg 397.434 kr. väärtuses (s. o. nii palju maksti impordeeritud kauba eest välismaale; meie ostjad maksid kauba eest muidugi märksa rohkem, kuna näidatud summale tulid juurde tollid ja äri- ja

kasud). Tänavu on aga juba 1. septembrini, s. o. kaheksa kuu jooksul impordeeritud märksa enam raadiokaupu, nimelt 32.339 kg 426.252 kr. väärtuses.

Kust ja kui palju me oleme oma raadiokaupu ostnud? Möödunud aastal ostime kõige rohkem Saksast — 126.346 kr. väärtuses, millele järgib Hollandi — 108.421 kr., Ühendriigid — 74.344 kr. ja Inglismaa — 52.743 kr. Teistest maadest ostime üsna vähe — Lätist 9621 kr. eest, Nõuk. Venest 1661 kr. eest ja Rootsist 701 kr. eest.

Käesoleva aasta 8 esimesel kuul on järjestus pisut muutunud. Kõige rohkem oleme ostnud Hollandist — 143.596 kr. eest (umbes 30% rohkem kui kogu möödunud aastal!). Järgivad Saksa — 102.364 kr., Poola — 57.659 kr., Ühendriigid — 55.809 kr., Inglismaa — 43.986 kr., Nõuk. Vene — 10.296 kr. ja Itaalia — 5259 kr. Nii pole me siis Lätist tänavu seni ostnud, selle vastu esmakordselt Poolast aga tervelt 57.659 kr. eest; see on nimelt uus saatja, mis osteti Kopli raadiojaama täienduseks.

Raadiotarvetest oleme kõige rohkem impordeerinud 1934. a. valmis aparate — 171.137 kr. väärtuses, selle järel mitmesuguseid osi ja tarbeid — 114.596 kr., lampe — 96.936 kr., valjuhääldajaid — 9.274 kr. ja valjuhääldajate osi — 5.491 kr. Käesoleval aastal on samas järjekorras — aparate — 242.202 kr., osi ja tarbeid — 114.485 kr., lampe — 49.957 kr., valjuhääldajaid — 12.955 kr. ja valjuhääldajate osi — 6.753 kr.

Üksikute maade järgi saame sisseveost eriliikide kaupa järgmise pildi.

Möödunud aastal impordeeriti raadiotarbeid järg-

KUULAKE LÜHILAINE-RINGHÄÄLINGUT! Kõik tarvilised andmed selles Raadio numbris

mises väärtuses: valmis aparate — Hollandist — 52.151 kr., Ühendriikidest — 49.077 kr., Saksast — 35.776 kr., Inglismaalt — 16.112 kr.; raadioaparataide osi ja tarbeid — Saksast — 45.745 kr., Hollandist — 22.689 kr., Inglismaalt — 18.785 kr., Ühendriikidest — 15.108 kr. ja Lätist — 8.423 kr.; lampe — Saksast — 36.923 kr., Hollandist — 31.947 kr., Inglismaalt — 14.918 kr., Ühendriikidest — 8.561 kr., Nõuk. Venest — 1661 kr. ja Lätist — 1198 kr.; valjuhääldajaid — Saksast — 5272 kr., Inglismaalt — 1360 kr., Ühendriikidest — 1349 kr., Rootsist — 701 kr. ja Hollandist — 590 kr.; valjuhääldajate osi — Saksast — 2630 kr., Inglismaalt — 1568 kr., Hollandist — 1044 kr. ja Ühendriikidest — 249 kr.

Nii ostime möödunud aastal kõige rohkem valmisaparate Hollandist (ligi $\frac{1}{3}$ koguväärtusest), osi ja tarbeid, lampe ning valjuhääldajaid ja nende osi aga kõige rohkem Saksast, viimast kaht liiki koguni enam kui pooles koguväärtuses.

Käesoleval aastal oleme 1. septembrini erimaade ja liikide järgi raadiokaupu ostnud järgmises väärtuses: valmisaparate — Hollandist 108.305 kr. (Poolast — 53.450 kr.), Saksast — 32.545 kr., Ühendriikidest — 21.599 kr., Inglismaalt — 20.146 kr.; osi ja tarbeid — Saksast — 51.965 kr., Hollan-

dist — 18.385 kr., Inglismaalt — 16.150 kr., Ühendriikidest — 13.777 kr., Itaaliast — 5259 kr., Poolast — 4209 kr., Nõuk. Venest — 3728 kr.; lampe — Ühendriikidest — 15.264 kr., Hollandist — 13.420 kr., Saksast — 10.306 kr., Nõuk. Venest — 6568 kr., Inglismaalt — 4212 kr.; valjuhääldajaid — Ühendriikidest — 5169 kr., Hollandist — 3486 kr., Saksast — 2901 kr., Inglismaalt — 1372 kr.; valjuhääldajate osi — Saksast — 4647 kr., Inglismaalt — 2106 kr.

Nagu näeme, on järjestus tunduvalt muutunud. Valmisaparate on igatahes endiselt importeeritud kõige rohkem Hollandist, — kui Poolast ostetud saatja, mis ei puutu ringhäälingusse, arvata maha, siis kaugelt üle poole koguväärtuse. Ka üksikosi ja tarbeid on endiselt importeeritud kõige rohkem Saksast. Edasi on aga Saksa surutud kõvasti taha-poole. Lampide ja valjuhääldajate alal on tõusnud esikohale Ühendriigid, jättes Hollandi järel Saksa kolmandale kohale. Ainult valjuhääldajate osade alal püsib Saksa ka veel esikohal.

Ülaltoodud statistika pakub palju muudki huvitavat, kuid kahjuks viiks selle üksikasjalisem analüüsiline liig pikale.

NELI HALLOONAIST KORRAGA!

Ringhäälingu naiskonfereeriija-kandidaadid mikrofoni ees.

Meie ringhääling on teatavasti kevadest saadik ilma naiskonfereerijata. Kuna kuulajad aga soovivad mikrofoni ees kuulda ka õrnemaid hääli, ollakse ringhäälingus juba mõnd aega uue halloonaise otsingul. Nüüd on asjaga jõutud nii kaugele, et ringhääling tuleval nädalal võib kuulajatele esitada korraga neli halloonaist. Need on kandidaadid tulevase naiskonfereeriija kohale, kes vastavatel katsetel valiti esialgselt välja rohkete soovijate hulgast. Loodetavasti võidab mõni neist kuulajate südamed.

Halloonaise-kandidaadid lähevad oma mikrofoni-tuleproovi arusaadavail põhjusil anonüümselt. Teata-vaks võib saada ainult selle kandidaadi nimi, kes peaks lõplikult valitama.

UUE SAATJA NING RINGHÄÄLINGU-HOONE KÜSIMUS

Riigi Ringhäälingu uue saatja ning stuudiohoone ehitamise küsimus areneb pikkamisi lahenduse poole. Tuleva kuu lõpupoole astub kokku komisjon, kes peab otsustama uue saatja asukoha küsimuse. See on küllalt keeruline, kuna peale suvel toimetatud välitugevuse mõõtmise andmete tuleb seejuures arvestada tervet rida teisi asjaolusid, nagu elektrivoolu saamise ja Tallinnaga kaabliühenduse loomise tingimusi, pealeselle aga ka „tagamaad“, s. o. seda, kus saatja oma ümbruskonnast võiks võita kõige enam kuulajaid.

Ringhäälinguhoone ehitamise küsimus seisab ikka kinni krundi taga, mis pole veel selgunud. Nüüd tahe-takse aga ka selles sihis astuda energilisi samme, nõnda et loodetavasti siingi asi varsti nihkub paigalt.

RINGHÄÄLINGU JA „ESTONIA“ KOOSTÖÖ

Riigi Ringhäälingu ja „Estonia“ teatri juhatus otsustasid tuleval aastal jätkata koostööd endistel alus-tel. Leppe kohaselt Riigi Ringhääling toetab „Estonia“ sümfoonia- ning rahvakontsertide korraldamisel 7000 krooniga aastas, mille eest tal vastutasuks on õigus ringhäälingu teel kanda üle kõiki neid kontserte ja samuti „Estonias“ etendatavaid lavateoseid, mille etenduslepingud ei sisalda n. n. ringhäälinguklauslit. Viimane keelab erilise kokkuleppeta lavateoste üle-kandmise ringhäälingu kaudu. Kuna see klausel on sees kõigi moodsate lavateoste etenduslepinguid, saab ringhääling nii siis kanda üle üksnes vanemaid tükke. Et ringhäälingul avaneks võimalus oma kuulajatele pak-kuda ka moodsaid asju, otsustati välismaa kirjastaja-tega astuda läbirääkimistesse võimalikult soodsate üle-kandetingimuste saavutamiseks.

RAADIONÄITUS TULEB

Tänavune Eesti raadionäitus, järjekorralt seitsmes, korraldatakse 25. kuni 30. oktoobrini Tallinnas Börsi-saalides. Seekordne raadionäitus tuleb kuuldavasti nii esinevate firmade kui ka väljapanekute arvu poolest suurem kui kõik senised Eesti raadionäitused. Näitusel on nii raadiohuvilistel võimalus tutvuda kõigi tähtsa-mate uudistega, millest me seni oma lugejaid võinud informeerida välismaa raadionäituste puhul.

DIR. OLBREI SÕIDAB NÕUK. VENESSE

Riigi Ringhäälingu juhataja ins. F. Olbrei sõidab tuleva kuu alul Nõuk. Venesse, et tutvuda sealse ringhäälinguasjandusega. Reis kestab kümme päeva ja sünnib N. Vene vastavate asutuste kutsel.

Tõenäoliselt sündis küllakutsumine seoses meie uue saatja ehitamisega, millest venelased on huvitatud.

Tellimishind:

12 kuud Kr. 4.50
6 " " 2.40
3 " " 1.20
1 " " —.40

RAADIO

ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HÄALEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Narva mnt. 27. Telefon 425-40

Üksiknumber
10 senti

Tellimisi võtavad
vastu kõik posti-
asutised ja talitus
Ilmub
kord nädalas

Täielik Euroopa ringhäälingute saatekava 29. sept. — 5. oktoobrini 1935

Nr. 228 (33)

27. septembril 1935

V aastakäik

RINGHÄÄLING KAUGES IDAS

Aasia idarannikuil, maa-alal Singapore'ist lõunas kuni Siberini põhjas, omab ringhäälingujaamu üheksa erirahvust. Euroopa rahvaid nende hulgas on viis: inglased, prantslased, hollandlased, portugallased ja venelased. Aasialasi on kolm: siiamlased, hiinlased ja jaapanlased. Pealeselle ameeriklased, kellele kuulub tähtis saatja Manilas, Filippiini saarestikus.

Hollandi saatjad on Bandoengis Jaava saarel ja Medanis Sumatral, Malacca merekitsuse kohal. Hollandlaste saatekavad on üsna kirjud; neis esineb nii muusikat kui ka mitmesuguseid kõnesid ja teateid nii hollandi kui inglise keeles. Hollandlastele järgnevad inglased, kelle saatja on Malacca merekitsuse lõunatipus, Singapore'is; Singapore'i saatekavad aga on hollandlaste omadest nõrgemad ning ühes Singapore'i sõjasadama väljaehitamise lähemas tulevikus kavatsevad inglased ajakohastada ka sealset saatjat. Nii Singapore'i kui ka teise vähema kohaliku saatja Kuala Lampur'i kavad on ainult ingliskeelsed.

Siiamlased oma saatja abil Bangkokis levitavad peaaegu eranditult vaid siiamikeelseid programme. Prantslased Saigonis, Indo-Hiinas, pakkusid saatja kaudu varem kavu igapäev, kuid kriisi mõjul on ajaviiteprogramm praegu ajutiseks lõpetatud ja saatjat nii pikkadel kui lühilainetel kasutavad vaid sõjaväevõimud ühenduseks eelpostidega džunglis.

Inglise keelt valdavale eurooplasele võib Kauges Idas olla kõige huvitavam eeskätt Manila saatekava selle mitmekesisuse ja muusika, eriti filippiinlaste tantsumuusika headuse tõttu. Manila levitab ka inglise- ja hispaaniakeelset informatsiooni; saatjat kasutavad pealeselle reklaamiks ka kohalikud suured eksportärid. Oma hispaania kuulajatele korraldab Manila saatja aegajalt ka ülekanდეid Madridist.

Hiinas on saatjaid igas suuremas keskses. Kanton, Šanghai, Nanking, Peking, Hankou — igal pool töötab oma saatja. Kanton sai hiljuti valmis uue, moodsa saatja ning Šanghais on kohalik Hiina poliitsei ringhäälingus leidnud abi ka ühe vanadest aegadest veelgi visalt püsiva hiina kombe, — inimesteröövimise vastu võitlemiseks. Rikas hiinlane, kui ta autole tungitakse kallale, tarvitseb ainult vajutada teatud nupule autos ja kohe kandub häiresignaali R-4 R-4 kohalikku raadiojaama ja sealt edasi poliit-

seisse. Šanghai saatekava muusikalise osa kunstiline tase on väga kõrge, sest kirju rahvastikuga Šanghai linnaorkestrisse, mis järjekindlalt esineb ringhäälingus, on koondatud palju häid jõude. Linnas peatuvad tihti läbisõidul ka nimekad rahvusvahelise kuulsusega kunstnikud ning neid siis loomulikult ei jäta kasutamata kohalik ringhäälingiki.

Hong Kongis, mis on ainuke inglise asumaa Kauges Idas, linnaorkestrit ei ole, kuid tema saatja muusikalise osa kunstilise taseme hoiavad kõrgele linna garnisoni neli rügemendiorkestrit, hotellide orkestrid ja igapäevased ülekanDED Inglismaalt Davenportist. Hong Kongist nelja tunni kaugusel Kanton'i jõge mööda üles on Macao, vana Portugali asundus Hiinas. Kuigi portugallaste garnison on koostatud peamiselt Aafrika neegritest, pakub kohalik saatja, mis sai valmis alles aasta tagasi, iga õhtu hästivalitud euroopalikku programmi ühes ülekanDETega Lissabonist.

Kaitseks röövlite vastu on Macaoga ühendust pidavad jõeaurikud varustatud raudvõredegaga, mis lahutavad teise klassi reisijad kolmandast klassist ja masinate ruumist, sest tihti leidub röövleid otse laeval; ühelgi aurikul ei puudu ka raadiojaam, mida ühes kaptenisillaga kaitseb relvades sõdur-hindu.

Jaapanlastel on oma saatja Formoosa saarel, kuid see nagu prantslastel Indo-Hiinas on määratud ainult sõjalisteks tarveteks. Jaapanis endas omab iga suurem linn ringhäälingu-saatja. Samuti nagu hiinlased mõistavad ka jaapanlased ringhäälingu hariduslist tähtsust; Jaapani saatjad pakuvad oma kavades kõige mitmekesisemat kuulamismaterjali loengute ja nõuannete näol ja rikkalikult jaapani ja euroopa muusikat.

Uuel Manshukuo keiserriigil ei puudu samuti oma ringhääling, milles tänini saatekeelteks on olnud ainult mandariini- ja jaapani keel. Muusikalises osas Manshukuo saatja pakub ainult hiina muusikat.

Habarovski saatja, Siberi raudtee sõlmkohas, töötab ainult kella 5—10 p. l., et pakkuda ajaviidet sõitjatele luksuskirrongil Pekingi ja Moskva vahel.

Mälestusena aegadest, mil asumaid Kauges Idas oli ka sakslastel, on veelgi tegevuses Saksa lühilainetel töötav saatja Zeesenis, Saksamaal, rahuldades oma inglise- ja saksakeelsete kavadelega nädalalõppudel sakslaste kolooniaid ka Kauge Ida linnades.

TEINE HUVIMATK KAMMERMUUSIKASSE

DITTERSDORFI KEELPILLIKVARTETT ES-DUUR

Karl Ditters von Dittersdorf (sünd. 2. nov. 1739. a. Viinis, surnud 24. okt. 1799. a. Neuhofis, Böömi-maal) oli Michael Haydni järglaseks piiskopliku kapellmeistri kohal Grosswardeinis Ungaris. Seal kirjutas ta suure osa oma orkestri- ja kammermuusikast. Koomilised ooperid, mis tegid ta kuulsaks, valmisid suuremas osas alles tema elu viimasel ajajärgul. Populaarsemaid nendest on „Arst ja apteeker“. Ta on kirjutanud üldse 28 ooperit, palju messe ja kantaate. Tema instrumentaalmuusika sisaldab üle 100 sümfoonia, 26 divertimentot (divertimento — väike, kerge helitöö), 35 mitmesugust kontserti, 12 kvintetti, 14 triot, 18 sonaati ja 6 keelpillikvartetti. Eelkõige on viimased tema nime tänini hoidnud elava.

Dittersdorfi kvartetid on keelpillikvarteti ajaloos tähtsad mitte nii väga oma originaalsuse ja leidlikkusega, kui kvarteti osade selguse ja kaalukusega. Dittersdorf on kirjutanud nagu Haydngi lugematu hulga sümfooniaid, seal kõrval aga, selges piiritlemises nende suhtes, kvartette. See oli vajaline selleks, et kvartetti tema omalaadsuses tuua nähtavale, mille läbi ta on saanud uema kammermuusika keskpunktiks ja vastaspoolseks triosonaadile.

Dittersdorfi kvartetid said tuttavaks alles 1789. a., nii siis samal ajal, kui olid kirjutatud Haydni ja Mozarti tähtsamad tööd. 1755. a. kirjutas Haydn oma esimese kvarteti ja alles 1784. a. ilmusid tema „uuel viisil“ kirjutatud keelpillikvartetid, millesse oli täies ulatuses võetud sisse temaatiline läbitöötamisstiil.

Dittersdorf kirjutas oma arenemise alul veel triosonaate ja alles Haydni mõju all hakkas kirjutama kvartette. Ometi puuduvad tema kvartetiosadel just mõlemad Haydni otsustavad tunnusemärgid: juurdumine divertismendis ja kasvav kontsentratsioon teemale ja selle arengule. Kui Haydni kvartett algusest peale juurdub teemas, töötab Dittersdorf väikeste, sagedasti tähtsusetate motiividega, mida ta ei lase lõhkeda seebimullidena, vaid annab neile vahelduva, elava kuju.

Kui ka Dittersdorf pole kvartetiosade looja, on ta siiski üks selle puhtaim asemik, kes Mozarti ja Haydni algatust oma töödes ohtralt kasutanud just tehnilise väljatöötuse mõttes.

Nagu eelpool tähendatud, on Dittersdorf kirjutanud 6 kvartetti. Es-duur kvartett, mis tuleb ettekandele ringhäälingu huvimatka kontserdis 1. okt. kell 19.30, on viies ja teistest üleulatav suuruselt ning põnevuselt. Komponist näitab end selles hoopis teisest küljest: siin ilmneb tugevam sisemine dünaamika ja kõlagruppides vahelduvad motiivid hoiavad alal ägeda tungi iseloomu.

Dittersdorf on ühtlasi Viini kammermuusika alguskujuks 18. sajandi viimastest aastakümnetest. Selle generatsiooni saatuseks oli aga jääda unustusse, sest loomingu tegevuse mõõt ja samuti ka arenemine, mis leidub Haydni, Mozarti ja Beethoveni kammermuusikas, pidi surmama või tõrjuma kõrvale kõik väiksemad, muude hulgas ka Boccherini ja Dittersdorfi. Sellega ongi seletatav, miks neid nimesid kammermuusikaõhtutel on nii harva kuulda. —y.

I BALTI-KONTSERT RIIAST

II Balti-kontsert 20. oktoobril Tallinnast

Lugejad leiavad ringhäälingu tuleva nädala saatekavast 4. oktoobril I Balti kontserdi, mille annab Läti ringhääling. Teise Balti-kontserdi annab Eesti Riigi Ringhääling, kelle poolt on kontserdipäevaks pandud ette 20. oktoober. Kontserdil esinevad Riigi Ringhäälingu ja „Estonia“ ühendatud sümfooniaorkester, EMO segakoor ning solistidena O. Torokoff-Tiedeberg ja K. Viitol, esitades ainult eesti heliloojate, M. Lüdig, R. Pätsi, J. Aaviku, M. Saare, H. Elleri jt. töid.

Selgunud on ka 8. novembril korraldatava Euroopa-kontserdi Eesti osa kava, mis teatavasti koosneb vokaalmuusikast. Esineb Tallinna Meestelaulu Selts, esitades K. Tärnpu, R. Tobiase, A. Läte, A. Kapi, J. Simmi, E. Võrgu, G. Ernesaksa ja M. Hermani laule.

TULEB II AVALIK RAADIOÕHTU

Riigi Ringhääling korraldab pühapäeval, 6. oktoobril, kell 19.30 „Estonia“ Sinises saalis tänavuse hooaja 2. avaliku raadioõhtu. Kavas esinevad R. Ringhäälingu orkester R. Kulli juhatusel, kirjanik Ernst Särgava, Felix Moor, Fritz Reinike ja Agaton Lüdig, A. Karjus (tšello), R. Jõks (tenor), A. Rinne (bariton) ning V. Pahl (ksülofon).

AMEERIKA HUVITATUD EESTI RAADIOMUUSIKAST

Riigi Ringhäälingu ja Ühendriikide ringhäälingu seltsi Columbia Broadcasting System vahel on käimas pikem kirjavahetus eesti muusika ülekande asjus Ameerikasse raadio teel. Põhimõtteliselt R. Ringhäälingul asja vastu loomulikult ei või midagi olla, kuid lahendamist nõuab ülekandekulude küsimus.

Jätkid on huvitatud eeskätt meie rahvamuusikast ja sooviksid seda pakkuda oma ringhäälingukulaajale otse kohapealt, Eestist. See peaks sündima lühilaine-ringhäälingu kaudu. Kuna meil aga oma lühilainesaatja puudub, on ülekanne seotud väga suurte, tuhandetesse kroonidesse ulatuvate kuludega. Kontsert tuleks nimelt Tallinnast anda kõigepealt juhtmeid mööda edasi mõnda välismaisesse lühilainesaatjasse, näiteks Zeeseni Saksamaal, kust siis ülekanne võiks jätkuda juba raadio teel.

Riigi Ringhäälingu juhatus teatas Columbia Broadcasting Systemile, et kui tema võtab ülekandekulud enda kanda, siis Riigi Ringhääling on nõus kontserdi korraldama.

UUSI SUURSAATJAJD

Prantsuse saatja Lille-Champhin algas hiljuti saatmist 60-kv võimsusega. Samuti tahetakse lähemal ajal tõsta Toulouse-Muret' (328,6 m) saatja võimet. Mõnda aega töötab 60-kv võimsusega ka Nizza saatja, asukohaga La Brague'is.

NÕUKOGUDE VENE RINGHÄÄLINGUST

Vene talupojad Volga jõearikul ringhäälingut kuulamas

Ülevenemaaline raadiokomitee Moskvast avaldas hiljuti rea iseloomustavaid andmeid ringhäälingu arengu kohta Nõukogude Venes. Komitee kokkuvõtetel on Venes praegu tegevuses 66 saatjat koguvõimsusega 1617 kilovatti. Vastuvõtuüksusi, nende hulgas abijaamad, ringhäälingu-keskjaamad ja kommunaalsed kuulamiskeskused, komitee arvestab 2.100.000-le. Kaheteistkümne kuu kestel Nõukogude saatjad on olnud tegevuses 11.224 tundi järgmise saatekavajaotusega: ajaviitelise sisuga saateid 6.722 tundi (59,9%), hariduslikke tunde 715,5 tundi (6,4%), informatsiooni ja päevauudiseid 737,3 tundi (6,6%), propagandat 1.114 tundi (9,9%) ja segaeeskavu 1.934,2 tundi (17,2%).

Saatekavade muusikalises osas kulus kuni 19,3% ajast ooperite ettekanneteks. Kõige rohkem ette kantud ooperite hulgas esinesid „Hoffmanni lood“, „Rigoletto“, „Carmen“, „Sevilla habemeaja- ja“ ning „Traviata“. Enamõutavateks heliloojateks olid Tšaikovski (1530 korda), Rimski-Korsakov (986 korda), Johann Strauss (821 korda), Schubert (690 korda), Beethoven (645 korda), Glinka (629 korda), Chopin (620 korda), Grieg (582 korda), Mozart (563 korda) ja Rossini (551 korda). Tantsumuusikale kulus saatekavades ainult 3,7% ajast, sellest suurem osa jazzile. Tähtsa osa muusikaprogrammidest päris vokaalmuusika; kanti ette kuni

4000 mitmesugust vene ja nõukogude teiste rahvaste laulu.

Erijuhtudel saated koostatakse üsna grandioosel viisil, venelasele omase suurejoonelisusega. Nii võeti hiljuti Berlioz'i Requiemi ettekandmiseks ringhäälingus Moskva sümfooniaorkestri täienduseks kokku neli teist orkestrit ja koorijõudude arv suurendati 200 häälele. 1. mai pidustustel anti Nõukogude juhtide kõned ja pidustuste kirjeldused Moskvast edasi üle maa kõigi 66 saatja kaudu.

Saatekavade vahetamises teiste maadega Nõukogude ringhääling on loonud otsesidemeid Ühendriikide, Taani ja Türgi ringhäälingutega, milline tegevus aga keelte erinevuse sunnil piirdub peamiselt kontsertide vahetusega.

Uuenduste hulgas, mida Vene ringhäälingus viimasel ajal kasutatud, olgu mainitud n. n. rändavat mikrofoni, reportaaže väljastpoolt stuudioseinu, ringhäälingureporterite vestlusi oma muljetest Peeter-Pauli kindluses Leningradis, laskumiselt tuukrina merepõhja, langevarju-hüppelt lennukilt,

rännakuilt Moskva puhkepargis jne.

Tehnilised edusammud Vene ringhäälinguasjanduses piirduvad kaugenagemise arendamisega; Leningradis katsetatakse praegu filmide ülekandmisega kaugenagemise teel. Leningradi raadiotehastes valmis hiljuti uus vastuvõtja CRL-8, mis olevat suuteline looma ühendust isegi Austraaliaga. Enamik Vene vastuvõtjaist valmistatakse Leningradi töökodades. Kasvava nõudmise tõttu aparatuuride järele on need tellimistega alati koormatud üle.

EESTI RAADIOAMATÖÖRIDE ÜHINGU (ERAÜ)

avamispeakoosolek oli 22. skp. Tallinnas. Koos oli tegelike amatööre ja asjasthuvitatuid ligi 20.

Koosolekul valiti ühingu juhatusse esimeheks kpt. Isotamm ja juhatuseliikmeteks Pärjel, Suigusaar ja Rähn.

Lähema tuleviku tegevuskavas on nähtud ette liikmeskonna suurendamine, referaatide korraldamine, teadusliku kirjanduse hankimine jne.

Asjasthuvitatud võivad ühingu kohta lähemaid teateid saada aadressil: Tallinn, postkast 220.

EESTI ALGUPÄRASTE HELINDITE VÕISTLUS

Eesti algupärase orkestrimuusika (sümfoonilise ja kontsertmuusika) literatuuri rikastamiseks Riigi Ringhääling korraldab algupärase helindite võistluse järgmistel tingimustel:

1. Võistlusele võib saata sümfoonilisi poeeme, parafrase, rapsoodiasid, vabasid fantaasiasid, süite, avamänge, rahvaviiside ja tuntud eesti laulude sümfoonilisi ümber töötusi, kontsertantse, marsse jne., kusjuures helindi ettekande kestvus peab olema vähemalt viis minutit.

2. Hindamisele võetakse vaid need helinid, mis kuni võistluse tähtpäevani ei ole avalikult ette kantud ega trükkis ilmunud.

3. Auhindu on kaheksa, kogusummas 1000 krooni: üks auhind 250 kr., üks auhind 200 kr., üks auhind 150 kr., üks auhind 125 kr., üks auhind 75 kr. ja kaks auhinda à 50 kr., millest antakse välja nii mitu, kui mitu helinidit hindamiskomisjon tunnustab auhinna vääriliseks.

4. Helinid tulevad saata Riigi Ringhäälingu büroosse (Tallinn, „Estonia“ teatrimaja) märgusõna all „Algupärase helindite võistlus“ hiljemalt 15. jaanuariks 1936. a. Iga helind olgu tähistatud ainult autori varjunimega, kuna autori õige nimi ja aadress olgu sama varjunimega tähendatud ümbrikus.

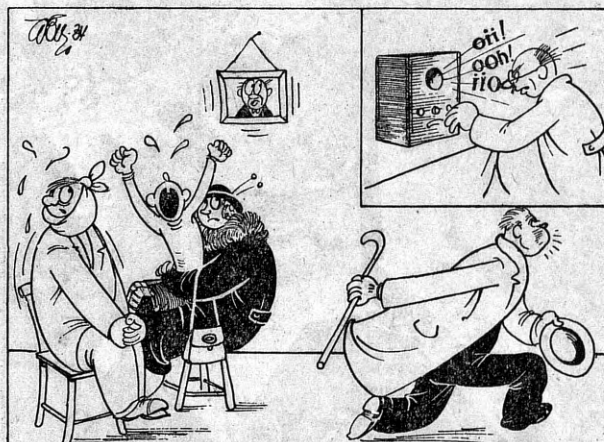
5. Igast helinidist tuleb esitada Riigi Ringhäälingule partituur sümfonietta-koosseisule (1 flööt vaheldamisi pikloflöödiga, 1 oboe vaheldamisi inglissarvega, kaks klarnetit, 1 fagott, 2 metsasarve, 2 trompetit, 1 tromboon (bass), löökriistad, klaver, harf, 4 — I viiulit, 2 — II viiulit, 2 — violat, 2 tšellot ja 1 kontrabass), mis ei tohi

olla kirjutatud autori oma käega. Auhinnastatud helindite orkestrihäälte väljakirjutamise toimetab Riigi Ringhääling oma kulul.

6. Hindamiskomisjoni määrab Riigi Ringhäälingu juhatus. Hindamiskomisjoni liikmed ei tohi võtta osa võistlusest.

7. Auhinna väljamaksmisega Riigi Ringhääling saab auhinnastatud helindi alalise ettekandmise õiguse.

8. Auhindadele mitte tulnud, kuid hindamiskomisjoni poolt ettekandevääriliseks tunnustatud helindite ettekandmisõiguse saamiseks Riigi Ringhäälingul on võimalik erikokkulepe autoriga, kusjuures Riigi Ringhäälingul on õigus avada selliste helindite autoriümbrikke.

Kui hambaarsti vastuvõtuaparaat on rikis . . .

Raadio-osi ja -lampe amatööridele suures valikus

Uudisena ferrocart poolikehad E-kujulised,
75 senti komplekt

Uudsed ümargused kellaosutiga skaalad

Maailmakuulsad

G. Marconi

raadiolambid

RAADIO-KOOPERATIIV

Tallinn, S. Karja 9
Tartu, Promenadi 5
Pärnu, Rüütli 40

21.15 ülekanne Königsbergist
 22.15—23.00 orkester. Gade; Scherzo. Eisenmann: Linn. süit. Wickenhauser: Süit. Vivaldi: Kontsert a-moll
 23.20 vahe-eeskava
 23.30 Rhein. muusikat ja sõnalist
 0,30—1.00 ülekanne Scuttgardist
Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
 7.20—7.50 ja 8.00—9.15 heliplaate
 10.0- orkester ★ 11.15 heliplaate
 19.20 kammermuusika
 20.30—22.00 orkester ja laul

Laupäev 5. okt.

Tallinn 410,4 / 731 / 20
Tartu 579,2 / 512 / 0,5
 Tallinn-RKS ja Tartu

7.00 äratusmäng
 7.05 võimlemine
 7.20 hommikkontsert heliplaatidelt
 8.15 hommikkalvus. (Op. A. S o m m e r)

Tallinn-Lasnamäe
 17.15 heliplaate ja reklaami
Tallinn-Lasnamäe ja Tartu

17.30 Barbara Gilmar esitab inglise laule.
 1. Vana rahvalaul „Lambaid karjatamas“. 2. L. Lehmann: Valminud mari“. 3. V. Williams: Linden-Lea. 4. R. Boughton: „Ferey Song“ oop. „The Immortal Hour“

18.00 päevauudiseid
 18.30 ajanäitaja-õendus
 18.31 ilmastiku- ja taimekaitseteateid Tartust

18.40 Riigi Binghäälingu orkestri kontsert. Juhatab R. Kull. Suppé: avam. „Tantaluuse-piinad“. Rust: Andante. Waldteufel: valss „Kevade saabumine“. Recktenwald: polka „Õõbiku hommiktervitus“ (pikolosoolo A. Sepp). Gillet: Paspied. Meyer-Helmund: süit „Õhtu Peterburis“. Mayne: Sügisvarjud. R. Kull: Tarentella

19.30 kindral J. T õ r v a n d : Välispoliitiline nädalaringvaade

20.00 vana tantsumuusika (R. S a l o n g i trio)

20.45 tähelepanavat järgneva nädala saatekavas

20.55 autor esineb. Kirjanik K. E. S õ ö t esitab oma luuletusi

Umbs 21.30 Tartu Naaislauseltsi kontserdi III osa ülekanne „Estonia“ kontsertsaalist. 1. E. Oja: Unistus. 2. A. Kapp: Lumehelbeke. 3. J. Tamverk: Seal uinub. 4. Linnala: Vana laul. 5. R. Pätis: Jaan läheb jaanitulele. 6. J. Tamverk: Puhuge tuuled. Juhatab J. T a m v e r k

Lõpuks kuni kella 23.00 moodsat tantsumuusikat „Estonia“ Valgest saalist. (John P o r i ja tema orkester.)

Lahti 1807,2 / 166 / 40
Helsingi 335,2 / 895 / 10

Soome keeles
 13.00 Soome 1935. a. suurmessi avamispidustuse ülekanne

17.00 kontsert heliplaatidelt
 18.00 „Maailm on imeteldav“
 18.20 harmonika. Eimer Antman
 18.40 päevaküsimusi ★ 19.00 aeg, ilmateade
 19.15 noorte veerandtund
 19.30 laul. Liina Rapeli
 19.50 kõne

20.10 ringhäälingu orkester. Svendsen: Norra rapsodia nr. 4. Lindberg: Rootsi rapsodia. Linnala: Soome tants. Hruby: Vindebona. Leopold: Ungari meloodiaid
 21.15—21.45 reportaaž jänesjahilt
 22.10—24.00 tantsumuusika

Riia 514,6 / 583 / 15
Madona 271,7 / 1104 / 50

7.35—8.05 hommikkontsert heliplaatidelt
 12.00—12.30 börsiteated ja heliplaate
 16.30—17.00 idamaiseid süite heliplaatidelt
 17.30—18.00 Bizet: „Arlésienne“, süiidid nr. 1 ja 2, heliplaatidelt

18.30 orel. A. Kalnins. Bach: Preltūd ja fuuga Es-duur. Buxtehude: Passacaglia. Koraal

19.00 Norvilise koorilaul
 19.30—20.00 kuulsaid virtuoose heliplaatidelt. Georg Kuhlenskampf (viul), P. Sarasate (tšello), G. Cassado (tšello) ja V. Horovicz (klaver)

20.15 lõbus õhtu. Orkester ja solistid
 22.30—24.00 tantsumuusika heliplaatidelt

Kaunas 1935 / 155 / 7
 20.30—21.20 kontsert. Mendelssohn: avam. „Merevaikus ja õnnelik sõit“. Grieg:

„Peer Gynt“ süit. d'Albert: fantaasia oop. „Madalik“

21.35—22.00 tantsumuusika
 22.50—23.30 kontsert. Wagner: balletimuusika oop. Rieni“. Tšaikovski: Balletisüit. Halevy: balletimuusika oop. „Juudidar“

Varssav 1339 / 224 / 120
Kattovice 395,8 / 758 / 12

7.50—8.50 heliplaate ja teateid
 13.15—14.25 Rachoni salongorkester. Waldteufel: „Kohtamine“, valss. Lehar: „Kus laulab lõoke“. Becce: Armastuse sere-naad. May: Boston. Lenschner-Rachon: Vanaslaavi popurrii. Komorowski: Lumepall (tšello soolo). Statkowski: Krakoviak. Karłowicz: Pettumus. Czarniecki: Mägestiku fantaasia. Brahm: Ungari tants nr. 6

15.30—16.00 heliplaate
 16.30—17.00 Rymowiczi salongtrio. Mozart: Andantino triost Es-duur. Cui: Farniente. Moszkowski: Hispaania tants. Peche: Serenaad. Debussy: Kellad. Jadasson: Romans. Moszkowski: Bolero. Lada: Kuiavjak. de Falla: Jota

17.15—17.30 heliplaate
 17.45 koorilaul
 18.00—18.50 jumalateenistus
 19.45—20.00 balletimuusika helipl.

21.00—21.45 Sereдынski salongorkester ja A. Wronski (tenor). Rust: Araabia kuld. Dreyer: Hiina jutud. — Laule — J. Strauss: „Viini veri“, valss. Kreisler: Vaikne õnn. — Laule. — Lehar: Alati naeratades

23.00—24.00 sümfooniakontsert. Orkester ja Lad. Wochnicki (viul). Elsnér: avam. oop. „Leszek Bialy“. Mozart: Viiulikontsert A-duur. Tšikovski: „Pähklipureja“, süit. Noskowski: Ukraina tants

0,05 tantsumuusika heliplaatidelt

Stokholm 426,1 / 704 / 55
Motala 1389 / 216 / 30

15.00—16.00 orkester
 16.15—17.15 sõjaväeorkester. Beretta: „Alleanza“, sõjaväemars. Löfgren: Popurrii. Ziehrer: „Vaiksel õhtul“, valss. Alfvén: Rapsodia nr. 2. Bayer: katkeid op. „Nukuhaldjas“

17.30 solistid: klaver ja viola. Marais: Süit violale ja klaverile. Ravel: a) Menuett; b) Toccata. Rousell: a) Aaria; b) Senaill

18.05—19.15 heliplaate
 20.30—21.15 vana tantsumuusika
 21.45—22.45 kabaree

23.00—24.00 moodne tantsumuusika

Kalundborg 1261 / 238 / 60
Kopenhagen 255,1 / 1176 / 10

16.00—17.00 ja 17.30—18.00 orkester ★ 21.00—21.40 orkester. Bach: Orkestrisüit nr. 3 D-duur. Mozart: Avamäng ★ 22.20—22.45 orkester. Dvofak: Slaavi tants. Glinka: „Kamarinskaia“, fantaasia vene rahvalauludest. Chabrier: „España“, hispaania rapsodia ★ 23.10 orkester. Kavas: Sousa, Waldteufel, Bull ja Auber ★ 23.35 banžo ★ 24.05—1.15 tantsumuusika

Droitwich 1500 / 200 / 150
 12.00 orkester ja bariton ★ 13.15 ajaviite-muusika ★ 14.15 heliplaate ★ 15.00 orkester ★ 16.00 kinoreel ★ 16.30 orkester ja bariton ★ 17.45 kvintett ★ 18.30—19.00 uusi laule ★ 19.45 Walesi vahemäng ★ 20.00—20.45 laupäeva-magasin ★ 21.00 promenadikontsert Queenf Hallist: orkester, laul, klaver. Weber: „Vabakütt“, avam. Saint-Saëns: „Samson ja Dalila“, aaria. Grieg: Lüüriiline süit. Liszt: Ungari fantaasia klaverile ja orkestrile. Bridge: kaks laulu. Franck: Sümfoonia d-moll. Larson: kontsert saksofonile ja keelpilliorkestrile. Wood: Fantaasia briti madruse-lauludest ★ 23.40—1.00 tantsumuusika

Viin 506,8 / 592 / 100
 17.50—18.45 tantsumuusika heliplaatidelt
 19.35—20.00 tšello: F. Buxbaum

20.20—23.00 Kalmani operett „Hollandlanna“ kolmes aktis

23.10—23.50 laule ja aariaid (sopran)
 0.05 puhkpilliorkester. Kavas: Gaunod, Strauss, Eysler, Vaček, Puccini, Fall, Lehar, Ziehrer, Weinberger, Kliment
 1.30—2.00 tantsumuusika heliplaatidelt

Praha 470,2 / 638 / 120
 7.15—8.30 muusika ja teateid
 17.10—17.50 puhkpilliorkester
 20.15 populaarseid laule
 20.35—21.15 operetimuusika. Orkester ja solistid

23.15 heliplaate
 23.30—0.30 orkester. Volrab: Hallo, Bratislava. Strauss: Roosid lõunast. Scassola: Maapilte. Strauss: Perpetuum mobile. Leopold: Praha. Leopold: Kiirus

Budapest I 549,5 / 546 / 120
 18.30—19.00 klaver. Sandor Laszlo
 19.30—20.10 mustlasorkester
 20.45—22.40 lõbus õhtu
 23.00 salongorkester
 24.00 heliplaate

Bukarest 364,5 / 823 / 12
 18.00—19.00 sõjaväeorkester ★ 20.15—20.45 heliplaate ★ 21.00—22.30 tantsumuusika ★ 22.45—23.45 muusikalekanne restoranist

Milano 368,6 / 814 / 50
 21.40—22.20 kontsert ★ 22.30—23.00 mitme-sugust ★ 23.15—24.00 orkester

Deutschlandsender 1571 / 191 / 60
 7.30—9.20 muusika
 13.00—14.45 väike orkester
 15.00—16.00 muusikaline sega-eeskava
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 19.00—19.20 spordiringvaade
 19.30 sport
 19.45—20.00 orel
 21.10—23.00 ülekanne Leipzigit
 23.30—23.45 tantsumuusika
 24.00—1.55 tantsumuusika

Berliin 356,7 / 841 / 100
 7.30—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 19.15—20.00 „Ilusal sinisel Donaul“, muusikaline kuuldemäng
 21.10—23.00 orkester, koor. Marsse
 23.30—2.00 „Lõbus nädalalõpp“, orkester, sopran, bariton, suupill jne.

Königsberg 291,0 / 1031 / 100
 7.30—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 19.20—19.45 orel
 21.30—23.00 ülekanne Leipzigit
 23.20 sport
 23.45—1.00 tantsumuusika Leipzigit

Breslau 315,8 / 950 / 100
 6.00—7.00 ja 7.30—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 21.10—23.00 ülekanne Berliinist
 23.30—1.00 tantsumuusika

Hamburg 331,9 / 904 / 100
 7.30—7.45 ja 8.10—9.00 muusika
 17.00 ülekanne Kölnist
 19.00—19.30 Barkhauseni helindeid
 21.10—23.00 ülekanne Leipzigit
 23.25 muusikaline vahemäng
 24.00 tantsumuusika Leipzigit
 1.00—2.00 tantsumuusika

Köln 455,9 / 658 / 100
 7.30—9.00 muusika
 17.00 „Lõbus laupäeva pärastlõuna“. Kaas-tegevad: sopran, tenor, bariton, harmo-nika-duett, „3 lõbusat selli“ ja nende „Laterna magica“, orkester

19.00—19.30 kammermuusika. Scarlatti: Süit klaverile. Bach: Aaria ja gavott tšellole ja klaverile. Mozart: Aeglane osa viiulikontserdist D-duur. Beethoven: Kakadu-variasioonid (Trio G-duur, op. 121-a)

21.10—23.00 „Lõbus nädalalõpp“, orkester, solistid
 24.00—1.00 tantsumuusika Leipzigit

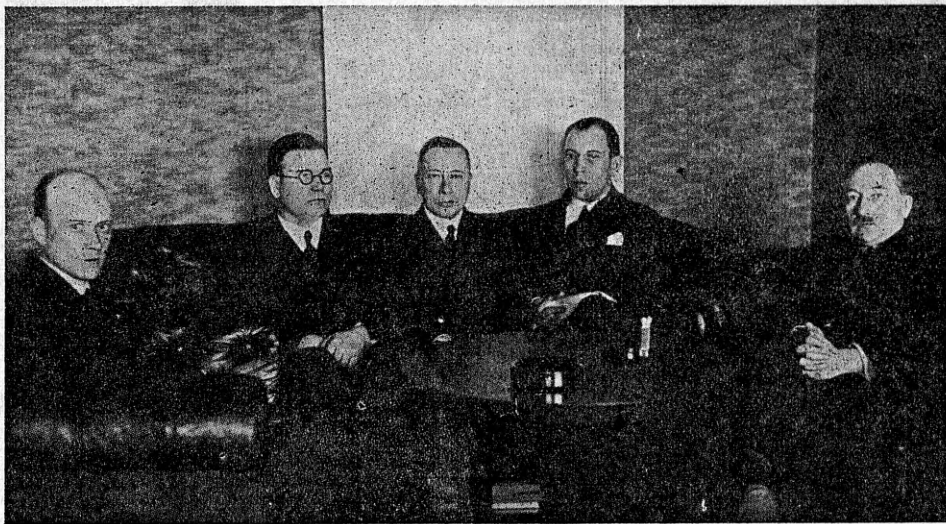
Stuttgart 522,6 / 574 / 100
 7.30—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 21.10—23.00 orkester ja bariton
 23.40 tantsumuusika Leipzigit
 1.00—3.00 öömuusika. Lemmikviise saksa operetidest. Orkester ja tenor

Leipzig 332,2 / 785 / 120
 7.30—8.00 ja 8.10—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 21.10—23.00 lõbus õhtu. Orkester, solistid, naljaettekanded
 23.30—1.00 tantsumuusika

München 405,4 / 740 / 100
 7.30—9.00 muusika
 17.00—19.00 ülekanne Kölnist
 19.30—19.50 virtuoosne viiuli- ja klaveri-muusika
 21.10 muusikaline kuuldemäng
 22.10—23.00 „Oktober“, raadiokalender
 23.20 vahe-eeskava
 24.00—1.00 tantsumuusika

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
 7.20—7.50 ja 8.00—9.15 heliplaate
 10.0- orkester ★ 11.15 heliplaate

19.30 sümfooniakontsert. Mozart: Sümfoonia D-duur. Sestakovits: Klaverikontsert. C. Franck: Sümfoonia

Riigi Ringhäälingu saatekava komitee.

Vasakult: R. R. saatekava korraldaja Felix Moor, üleriikliku Eesti raadioühingu esindaja dir. K. Reinman, dir. G. Ney, R. R. juhataja dipl. ins. F. Olbrei, teedeministri abi dipl. ins. K. Jürgenson.

Papi uuestisiind

Papi ja ringhääling — noh!

Papi töötoas lõhnab kõigi võimalike ajastute järele, kuid mitte tänapäeva järele. Seal lõhnab Cicero ja Demostenese, Augustiini, Kolumbuse ja Maria Theresia järele ning pealeselle häbiväärt tubaka järele, mille kohta papi väidab, see viivat ta headele mõtetele.

Ei, papi ära ole kuri, sa oled ju muidu va kena mees — aga kui see tubak peab viima headele mõtetele, siis on sul küll haistmishäälid, mis on väärt kord võtta teaduslikule uurimisele.

See papi selle tubaka ja selle muinsuselõhnaga kinkis oma perekonnale — raadioaparaadi! Kuidas ta sellele tuli, kuulub ka suurte mõistatuste hulka papi ümber.

Ja nüüd pean jutustama loo papi uuestisünnist.

*

Vastuvõtja seati üles söögituppa, kuna see asub papi töötoast kõige kaugemal. Papi sai sünnipäevaks kahekordsed ukсед, puuvilla ja kõrvalapid, pealeselle uue piibu, illustreeritud Homerose ja Kleopatra büsti.

Perekonna koosviibimise ajaks oli lepitud kokku, et siis vastuvõtja vaikib. Muide elati aga kõige meelsamini lahus. Söögituas istus kuulav perekond, töötoas papi, suitsetades sisse oma uut Homerost ja Kleopatrat.

Esiälgu näis, nagu läheks kõik hästi. Papit koheldi hoolikalt, hoidudes igasugusest valjust lärmist, pealegi oli ta ju kaitstud kahekordsete uste, puuvilla ja kõrvalappidega.

Kuid pikkamööda hakkas papi juures koitma.

Tema juures koitis näiteks, kui mammi (tõsine, rahulik mammi!) läks tolmuühkimiseks ta tuppa. Varem oli ta läinud sinna kikiarvul, peaaegu hääletult. Nüüd aga juhtus, et ta sammudesse sügenes midagi tantsiskle-

vat. See sobis talle hästi ta 55-aastase vanuse juures, kuid häiris papit. See ei sobinud ruumi pühalikkusega. Kuid vähe sellest: Mammi hakas tolmu pühkides ümisesa igasuguseid veidraid helisid. Need olid nähtavasti katked mingeist lauludest ja papi arvas läbi oma kõrvarjavate lappide kuulvat midagi „nädallõpust“ — „jumalikust“ — „õnnelikust“. See arenes aja jooksul päris väikesteks laulukesteks, milles ta papit avalikult ahvatles kergemeelsele elule. „Üksi sinuga metsas“, „Taevasa, sulle teine silm“ ja muud sarnased kahtlased asjad kostsid papi vateeritud kõrvu.

Papi vangutas endamisi pead. Ta oli kõike seda juba aimanud ette. Aga et esimene pidi olema just mammi, kes andub kergemeelsele elule, seda ei oleks ta küll uskunud!

Loomulikult nakatas mammi uus elusuhtumus ka poja. See muidu hästikasvatatud noormees tuli äkki õige kahtlastele mõtetele. Küsimusele, millise kutse ta kavatses elus valida, seletas ta näiteks, et soovivat hakata pritsimeeste-pealikuks või merimeheks, et — ekvaatorijoont lakkida värskelt üle . . .

Papi ei armastanud seesuguseid narrusi. Ta muutus närviliseks. Ta nõudis seletust. Perekonna kooskõla olevat hädaohus.

Mammi — 55-aastane mammi — vastas külmalt, ta süda ei olevat lõppudelõpuks mingi aukrukoht.

Papi tõmbus seesuguste vahejuhtumiste järel pahaselt tagasi oma tuppa. Kuid ei Homeros, ei piip ega Kleopatra büst suutnud teda köita.

Kõik oleks vahest lõppenud perekonna-katastroofiga, kui — jah, kui papi poleks ometi olnud selline südamlük, selline mõistlik, selline moodne papi!

Papi otsustas tungida asja juurteni.

Riigi Ringhäälingu muusikajuht R. Kull orkestrit juhatamas.

Tehti kindlaks, et ta üksi olles hiilis söögituppa, öienadades seal vastuvõtja kallal. Tuli perekond koju, siis istus ta, nagu poleks midagi juhtunud, oma töötoas. Kuid aparati oli keeratud. Ja siis oli mingi lõhn söögi-toas — nii lõhnas ainult papi tubak!

Mida seal veel palju jutustada! Papi külaskäigud söögituppa sagesid. Et teda asjaga lasta harjuda, jäi perekond tihti tundide kaupa kodust ära. Tulnud koju tagasi pistis keegi nina söögituppa, nuuskis pisut ja ütles: Jah. Selge asi. Ta oli jällegi olnud seal.

Papi mängis ilmsüütut. Kuid ta olemus hakkas muutuma. Ta kõnnak muutus elastilisemaks. Kord kadus ta lausa tantsusammul oma tuppa. Siis lobises ta enda kogemata välja. Ta arvas, teaduse viimane uudis olevat, et „laterna magicat“ võib mitte ainult näha, vaid ka kuulda. Selge asi, ta oli kuulanud Kölni „lõbusaid selle“.

Lõppeks tabati papi teolt. Oli laupäeva õhtupoolikul kella kuue paiku. Kui perekond tuli koju, kostsid söögitoast helid: kolm lõbusat selli Kölnist viskasid oma nalja. Selle hulka kostis sügavat häälitust.

Papi lebas norsates tugitoolis. Ta oli kogemata jäänud magama, suigutatuna eelkainud vaiksetest muusikahelidest. Piip oli kukkunud papil suust. Ainult saatekava hoidis ta nii kramplikult peos, nagu ei tahaks ta seda kunagi lasta lahti! Ta näol mängles õnnelik naeratus.

Papi laseb teid tervitada teie hulka astumisel, ringhäälingu-kuulajad!

Th. v. Hanffstengel.

AMERIKALIKKU

Tüdimatuse tippe ringhäälingukuulamisel.

Üks „Associated Pressi“ teateid Louisvilleist, Kentucky osariigist, lausub:

„Meie linnas peetud raadiokuulamise kestvusvõistlus tuli täna esimesele kohale mrs. Mildred Daniel, kes

kuulutati võitjaks seejärel, kui ta oli kuulanud magamata 106 tundi. Teisele kohale tulnu S. W. van Norman aga juba magas, sest tema tähele- ja vastupanu olid lõppenud juba varsti peale kella kuut hommikul. Olles jõudnud tagasi oma möbleeritud tuppa võitja mrs. Daniel langes kurnatud olekus deliiriumi. Võistlus sooritati ühel linna vaateaknal, kuhu olid pandud välja ka võidud, millest esimeseks oli 200-dollariline vastuvõtja. Võistlusest võttis osa 60 kuulajat.

*

Ka teine „Associated Pressi“ teade, sedapuhku Westfieldist, esitab maailmale uue tšempioni:

„Mrs. F. W. Taylow, kes elab Westfieldis, on entusiastlikke raadiokuulajaid. Olnud vastuvõtja omanikuks juba viis aastat, tema esimese nelja aasta kestel kuulas ringhäälingut keskmiselt kümme tundi päevas. Kuid aasta tagasi ta ostis uue aparadi ja siis venis ühtlasi ka kuulamise päevane keskmine aeg juba 16 tunnile. Oma kuulamisinnu kõrval mrs. Taylow leiab veel aega kirjutada kuni 1000 kirja aastas ringhäälinguseltsidele ja saatjatele.“

Maa-raadio Ühendriikide Kesk-Läänes.

Telefonikompanii Weyawegas, Wisconsin osariigis saadab öösiti kella kahe ja kolme vahel välja kõikidel farmide telefoniliinidel häälesignaali, märguandena igaühele kuulamiseks. Teatatakse õige kellaaeg ja seejärel antakse edasi kõike, mida farmerid palunud „ringhäälda“. Kompanii lubab oma kuulutustes: „Kui on teil midagi müüa või vahetada, kui tahate palgata sulase, kui olete kaotanud või leidnud miskit, kui tekib tulekahi või mõni muu õnnetus, pöörduge telefonioperaatori poole. Hädalised asjad ringhääldatakse kohe, muud teated aga järgmisel päeval.“

Kiiduavalduste-möötaja

Ühendriikides on hiljuti konstrueeritud aparaat, millega võib mööta publiku kiiduavaldusi ettekannetele. Aparati kasutatakse teatrites, kõige sagedamini aga ringhäälingu-stuudiotest, kus tundmata kunstnikud ja ringhäälingu-debüütandid esinevad kutsutud külaliste ees. Nende võimeid hinnatakse siis täpselt mõõdetud aplausi järele. Aparaat märgib üles „puhta“ kiiduavalduste-plaksumise tugevuse, jättes aga tähele panemata kõik kõrvalised helid, nagu jalgade- ja toolidemüra, häälitsemine jne.

Alul oli aparaat mõeldud stuudiote akustiliste omaduste mõõtmiseks, on aga nüüd leidunud hoopis uue, ehtameerikaliku otstarbe.

MOODSAID VANASÖNU

Südamefunnistusel valjuhääldajat pole, aga ta sunnib siiski end kuulama.

Kõige valjum hääldamine ei kindlusta veel head vastuvõttu.

Üks laine naise juustes on tähtsam kui kaks õhus.

Keegi pole nii kurt, kui see, kes omab valjuhääldaja.

Parem on elada metsatihnikus, kui valjuhääldajaga naabri aia taga.

Tarvidus on järeelmaksu ema.

PRANTSUSE SAATJATE-VETERAAN

Charles II, Inglise kuningas, oli oma surivoodil palunud vabandust, et ta sureb nii tülitavalt kaua. Ka Pariisi Eiffeli-tornis asuvale ringhäälingusaatjale on ennustatud lõppu juba ammu. Aga kui see saatja tänaseni siiski on jäänud tegevusse, siis vabandusi temalt seepärast ei oota küll keegi. Sest vanima prantsuse saatja vastu on kõikjal publiku laialdastes ringides juurdunud niivõrd tugevad sentimentaalsed tunded, mis tema säilitamist näeksid vähimalgi võimalusel.

1933. a. Luzerni raadiokonverentsi otsuse põhjal jäi Prantsusmaale õigus kasutada ainult üht saatjat pikkaelal lainetel. Eiffeli-torni saatja üheks vanaks veaks oli olnud see, et ta segas teiste saatjate tegevust Pariisis. Ka ei olnud ta tehnilised võimed enam küllalt ajakohased. Seepärast langetati uue pikkaelal lainetel töötava saatja valikul otsus vastvalminud Radio-Paris saatja kasuks, mis pealegi asus Pariisist mõned kilomeetrid eemal. Eiffeli-tornile otsustati anda koht keskmise lainepikkusega saatjate hulgas, määrates tema võimeks vaid 5 kW. Saatja alustas tegevust oma uuel lainepikkusel 2. aprillil s. a.

Plaanid esimese raadiosaatja ehitamiseks Eiffeli-torni valmisid juba 1903. aastal. Saatja ise püstitati oma esialgsel kujul 1904. a. Katsetamised ja täiendamised kestsid kuni 1907. a., mil saatja võime juba oli 8 kW ja ulatuskaugus umbes 1250 miili. Antenniks kasutati tollal nelja püsttraati, mis olid kinnitatud torni tippu. 1910. a. katkestas saatja tegevuse suur veepu-

tus Seine'i jõel tükiks ajaks. Maailmasõja päevil osutas Eiffeli-torn prantslastele suuri teeneid. Kui sakslased pommitasid Pariisi, siis paljudki pariislased olid hirmul mitte niivõrd enda elu, kui Eiffeli-torni saatuse pärast, uskudes, et vaenlase peasihiks on torni ja temas asuva saatja purustamine. Juba sõja alul suutis torn luua ühendusi Venemaaga ja ka nende kindluse-väeosadega, kelle sakslased rindel piiranud sisse (Maubeuge). Sõja lõpupoole, kui ühendusepidamine väeosade vahel rindel paranes, võttis torn oma erialaks ühendusepidamise liitlastega.

Pärast sõda raadiotehnika täienedes 1921. a. novembris seati tornis sisse esimene ringhäälingusaatja. Selle võimsus oli 700 vatti, lainepikkuseks 2600 meetrit. Pärast seda muudeti lainepikkust kolmel korral, kuni 1929. a. Washingtoni konverentsi kokkuleppe põhjal see jäi kindlaks 1400 meetrile.

Vaevalt leiduks ala raadioasjanduses, milleks poleks kasutatud Eiffel-torni saatjat tema kestuse ajal. Ka on võimata väita, nagu oleks torn nüüd juba ütelnud oma viimase sõna. Igal juhul on kindel, et torni saatja ka oma praegusel lainepikkusel leiab kasutamist prantsuse sõjaministeeriumi ülesannetes ning meteoroloogiliste teadete ja ajasignaalide levitajana; tulvikues tahtavat teda rakendada ka eksperimentaal-saatjana. Ka on kavatsusel esimese prantsuse kaugenägemise-saatja püstitamine Eiffeli-torni.

Lugeja küsib

Viru abonent. 1) Alumiiniumi jootmiseks ei leidu meie turul ühtki ainet, mis tõesti joodaks. Igasugused reklaamitavad preparaadid alumiiniumi jootmiseks ei anna rahuldavaid tulemusi.

2) Traadi jämeduste märkimiseks on inglastel mitu süsteemi. Keskmiselt vastab: Nr. 20 — 0,87 mm, nr. 30 — 0,3 mm, nr. 32 — 0,23 mm, nr. 36 — 0,1 mm.

3) Vahesagedustransformaatori keerdudearvu määrab valitud vahesagedus ja see keerdudearv jääb tavaliselt samaks kõigile lainepiirkondadele.

4) Transformaatori arvutust pole võimalik kirjastis anda.

5) Paispooli südamikü määrab tema induktiivsus ja teda läbiva voolu tugevus.

6) Vastava kõrgesagedustransformaatori keerdudearvu võiks te võtta kustki ehituskirjeldusest. See oleb valitud mähise tüübist ja traadi jämedusest.

7) Mainitud ameerika lampe Eestis müügil ei ole „Raadio-lugeja“. Arvatavasti häirivad Teie vastu võttu kohalikud häirijad. Soovitame pöörduda kohaliku posti-telegraafi võrguülema poole. Uus häirekaitse-seadus hakkab maksma 1. oktoobrist k. a.

E. J. Abja-Paluoja. Soovitud skeemi asjus pöörde a.-s. Eesti Philipsi poole (Tallinn, Riiütl 15). Philips B 443 asendab C 223, A 415 asendab B 217. Nii B 443 kui ka C 223 on liig väikesed võimendajalampideks.

J. K. Tartu. Sellesse hinnaklassi kuuluvad vastu võtjad on kõik raadiotehnika tänapäeva tippsaavutised ja on täiesti Teie enda maitseasi, millist neist valida. Soovitame Teil peale loetletute tutvuda veel Philipsi kui ka o.-ü. Raadio-Elektrotehnika Tehase (RET) uudisvastuvõtjatega.

V. K. Tallinn. Mainitud lambi puhul pole märgatavat vahet, kui kasutada valjuhääldaja asemel impedansiga 6000 oomi valjuhääldajat impedansiga 7000 oomi.

Nooramatoor Tartust. Tähenatud aparadi monteerimine valjuhääldajaga ühisesse kasti oleneb sellest, kas Teie audionlamp on mikrofoniline või mitte. Proovige, asetades valjuhääldaja täiesti aparadi ligidale, — kui ei teki undamist, siis on see võimalik. Valjuhääldajana sobib iga hea vabavõnkesüsteem.

Grammofoni-muusika ülekandeks tuleb lülitada üks pick-upi ots audionlambi võrele, teine maapuksi. Ülekoormamise vältimiseks tuleb tarvitada regulaatorit.

M. S. Sindi. Soovitud ehituskirjeldust meil seni pole ilmunud. Loodame selle anda käesoleval sügisel.

A. V. Rakvere. Selektiivsuse vähenemine uue lambi tarvituselevõtmisel on tingitud esiteks selle suuremast tundlikkusest, teiseks näib, et Teie aparadis on reaktsioon liig nõrk — soovime suurendada reaktsioonipooli keerdudearvu; kolmandaks võiks te proovida, muutes audionlambi võretakistuse suurust.

LÜHILAINE-RINGHÄÄLINGUSAATJAD

Harilike ringhäälingusaatjate kõrval levitavad tänapäev oma saateid mitmed kümned lühilaine-ringhäälingusaatjad. Nende tegevuse tähtsus kasvab järjest. Ka ehitatakse järjest enam vastuvõtjaid, mis võtavad vastu ka lühilaineid. Seepärast ei oleks vististi huvitu teada, milliseil lainel ja mis ajal töötavad maailma suuremad lühilaine-ringhäälingusaatjad. Kahjuks võime ruumipuudusel anda ainult nende üldised, umbkaudsed saateajad.

Lühendused tähendavad: pp. = pühapäeviti; ep. = esmaspäeviti jne.; äp. = äripäeviti; v. a. = välja arvatud.

Laine-pikkus m	Mega-herts	Antenni-võime	Saatja nimi ja märk	Riik	S a a t e a e g	Märkused
13.93	21,54	40	Pittsburgh W8XK	Ühendriigid	14.00—16.00	
13.93	21,53	10	Daventry GSJ	Inglise	äp. 13.00—15.45; pp. 13.30—15.45	
15.93	18,83	60	Bandoeng PLE	Hollandi, Jaava	tp., np., lp. 17.00—17.30	
16.86	17,79	10	Daventry GSG	Inglise	13.00—17.15	
16.88	17,77	23	Huizen PHI	Hollandi	äp. (v. a. tp., kp.) 15.30—17.30; lp. 18.30; pp. 18.10	
16.89	17,76	5	Zeesen DJE	Saksa	15.00—18.30	
19.56	15,33	20	Schenectady W2XAD	Ühendriigid	äp. 21.00—22.00; pp. 17.30—23.00	
19.66	15,26	10	Daventry GSI	Inglise	äp. 19.15—21.30; pp. 19.15—22.00	
19.68	15,24	10	Radio-Colonial FYA	Prantsuse	14.00—18.00	
19.71	15,22	18	Eindhoven PCJ	Hollandi	tp. 10.00—13.00; kp. 14.00—18.00	
19.72	15,21	40	Pittsburgh W8XK	Ühendriigid	14.00—2.00	
19.74	15,20	5	Zeesen DJB	Saksa	15.00—18.30; 19.30—9.00	
19.82	15,14	10	Daventry GSF	Inglise	äp. 16.00—19.00; 23.15—0.45; pp. 16.00—19.00; 22.15—23.45	
19.84	15,12	10	Vatikan HVJ	Vatikan	12.00; 17.30—17.45	
20.55	14,60	20	Nasaki JVH	Jaapani	äp. 3.30—4.30	
25	12,00	20	Moskva RW59	N. Vene	pp. 5.00—6.00; 13.00—14.00; 17.00—18.00	
25.23	11,88	10	Radio-Colonial FYA	Prantsuse	18.15—21.15; 22.00—1.00	
25.27	11,87	40	Pittsburgh W8XK	Ühendriigid	24.00—4.00	
25.29	11,86	15	Daventry GSE	Inglise	17.15—19.00	
25.49	11,77	5	Zeesen DJD	Saksa	19.00—23.30	
25.53	11,75	15	Daventry GSD	Inglise	8.15—10.20; 19.15—23.00	
25.60	11,72	10	Radio-Colonial FYA	Prantsuse	2.00—5.00; 6.00—8.00	
29.04	10,33	9	Ruysselede ORK	Belgia	19.30—21.00	
30.43	9,86	20	Madrid EAQ	Hispaania	0.15—2.30; lp. 20.00—22.00	
31.13	9,63	25	Rooma 2RO	Itaalia	pp. 2.45—4.15; ep., kp., r. 1.00; tp., np., lp. 2.30—4.00	
31.27	9,59	20	Radio-Nations HBL	Helveetsia	lp. 12.30—13.15	
31.28	9,59	20	Sydney VK2ME	Austraalia	pp. 7.30—9.30; 11.30—15.30 16.30—18.30	
31.32	9,58	15	Daventry GSC	Inglise	1.00—3.00; 5.00—6.00	
31.38	9,56	5	Zeesen DJA	Saksa	0.05—4.15	
31.45	9,54	5	Zeesen DJN	Saksa	8.45—14.15; 0.05—5.30	
31.48	9,53	40	Schenectady W2XAF	Ühendriigid	0.30—6.00; pp. 23.15—7.00	
31.55	9,51	15	Daventry GSB	Inglise	1.00—3.00; 8.15—10.15; 19.15—0.45 (pp. — 23.45)	
31.58	9,50	15	Rio de Janeiro PRF5	Brasillia	0.30—1.15	
32.88	9,13	20	Budapest HAT4	Ungari	pp. 1.00—2.00	
37.33	8,03	10	Rabat CNR	Maroko	pp. 22.00—0.30	
38.48	7,79	20	Radio-Nations HBP	Helveetsia	lp. 0.30—1.15	
48.86	6,14	40	Pittsburgh W8XK	Ühendriigid	4.00—7.00	
49.10	6,11	15	Daventry GSL	Inglise	5.00—6.00; 21.30—23.00 (v. a. pp.)	
49.83	6,02	5	Zeesen DJC	Saksa	0.05—5.30; 19.00—23.30	
50.26	5,97	10	Vatikan HVJ	Vatikan	äp. 21.00—21.15; pp. 12.00	
70.20	4,27	20	Habarovsk RW15	N. Vene	8.00—16.00	

RAADIOTELEFON AMEERIKA POLITSEIAUTODES

Võitlemisel kuritegevusega Ühendriikide politsei-võimud on juba 200 linnas võtnud tarvitusele n. n. edasi-tagasiraadio, s. o. raadioseade, mis võimaldab kahepoolset sidet nagu harilik telefon politsei valveautodes. Varem pidi politseiametnik ühendusse astumiseks jaoskonnaga, otsinud üles lähema politseitelefoni-kõnepunkti, ronima välja autost, millega kaotas kallist aega. Nüüd aga saab ühenduse võtta otse rooliratta tagant.

Esimene linnadest, kus politsei võttis tarvitusele uue süsteemi, oli Hamilton Ohio osariigis. Välimuselt erineb raadiotelefoniga varustatud politseiauto tavalisest ainult selles, et tema pära külge on kinnitatud ritv-antenn. Juhtlaua autojuhi silmade ees asetseb käepä-rast raadiotelefoni-aparaat, mille helisedes kas juht või kaaslane tema kõrval tõstab kahviilt telefonitoru. Seega alustavad automaatselt tegevust nii vastuvõtja kui saat-ja ja kahepoolne ühendus on loodud.

Uues süsteemis on võimalikud kõik need kombinat-sioonid, mis on käsitusel tavalistel telefoniühendustel. Nii näiteks New Yorgi politseikomissar Valentine, olles oma hiljutisel külaskäigul Bostoni avaldanud soovi otse-ühenduse saamiseks New Yorgi politseiga, sai selle kohe tänavalt, asudes eelkirjeldatud autos. Politsei keskas-tus Bostoni, võtnud raadio teel vastu tema soovi, ühen-das viimata ta New Yorgiga hariliku telefoni kaudu.

Nii loodi ühendus Bostoni politseivalitsuseni raadio teel, sealt edasi juba juhtme abil, milline kombinatsioon on lihtsalt teostatav. Siin oli see tarvilik seepärast, et politseiauto-saatjad on liig väikese võimsusega, et katta suuremaid vahemaid.

BRITI RINGHÄÄLINGU TULUOSA

Nagu „L' Antenne“ teatab, maksis Briti ringhää-ling möödunud aastal autorikaitseühingule 96.000 naela ettekandmise õiguse eest. Tulid hääled kuuldavale, et

see summa on võrreldes mitmemiljonilise kuulajatehul-gaga liigagi tagasihoidlik. Briti ringhääling põhjendab aga oma seisukohta sellega, et need miljonid kuulajad ei oleks kunagi täielikult täitnud üht kontsertsaali ja autorid poleks ringhäälinguta saanud mingisuguseid sissetulekuid.

See seisukoht näib igatahes olevat väga õige, sest mitte kusagil ei koosta ringhääling eeskava eranditult kuulajate soovide järgi. Sageli peavad leidma aset ülekanDED, milliseid võib vaadelda „katsetena“ ja mil-liste kohta ei lasta kuulajail seisukohta võtta. Sellisel teel antakse autorile võimalus suurema hulga ees esi-nemiseks. Selliste saadete hulgas leidub palju niisugu-seid, mis enamusele kuulajaist ei meeldi ja millised kõige enam ühe keskmise saalitäie publikut suudavad kokku tõmmata. Seepärast saab vaevalt arvestada sel-listelt saadeteilt maksu, mis kuulajaid hädapärast ra-huldavalt, kuid ei ole kogu kuulajatepere kõrvalõbuks.

Ilmus trükist

„Raadios“ nr. 225, 226, 227 ilmunud ehituskirjelduse

viielambiline super-vastuvõtja montaažplaan

Hind 50 senti

Müügil ajakirja „Radio“ talituses

Tallinn, Narva mnt. 27

Väljaandja: Üleriiklik Eesti Raadioühing
Tegevtoimetaja: Karl Kesa.
Vastutav toimetaja: L. Ojaveski

TRIKOOTUUSTUS

E. KOPPE

TALLINN, Vana Viru 15 krt. 2. Tel. 454-11

MUUK SUUREL JA VAIKSEL ARVUL

Hästi tantsima õpite ainult

A. POOLGAS'e tantsu kursustel

dipl. tantsuõpetaja Tallinn, Lai 5. Tel. 436-52

Grupid ja üksiktunnid. ■ Organiseerige gruppe.

Noodiäri

META SILD

Rataskaevu 4

Tallinn

Ostetakse ja müüakse odavasti

pruugitud noote

DAAMID, KES SOOVIVAD OMALE ELEGANTSEID VESILAINEID JA

DAAMID, KELLEDEL EI PÜSI HÄSTI ELEKTRI-AURULOKID, — PALUN KÜLASTAGE KORD JUUKSETÖÖSTUST

„JUNONA“

Narva maantee 23, telefon 314-56

Omanik.

Kinda

tööstus

Tallinn,

telefon 304-05

S. Tartu mnt. 69

Loodsail tingimusil ostate

MALESTUSSAMBAID

A. ED. JÜRGENSI

JUURES

KAUPMEHE T. 7 TALLINN

ASUT. 1851

